

ДОКЛАД

за

**проведени пазарни консултации за структуриране на
гаранционни финансови инструменти по програма InvestEU**

Юни 2021г.

Настоящият доклад („Документът“) е изготвен единствено във връзка с проведените пазарни консултации с оглед структуриране на гаранционни финансови инструменти по Програма InvestEU, Раздел на политика 1 „Устойчива инфраструктура“ и Раздел на политика 3 „МСП“ и не следва да се използва за други цели.

Българска Банка за Развитие ЕАД (ББР) не поема отговорност, нито гарантира задължения, финансови или други, пред което и да е лице, включително и пред трети лица, във връзка с информацията съдържаща се в този Документ. Съдържанието на настоящият Документ не представлява съвет от страна на ББР към което и да е лице да предприеме или не определени действия, включително, но не само, свързани с осъществяване на сделки, инвестиции, предоставяне на финансиране и/или поемането на каквито и да е ангажименти.

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	3
Участници	3
Програма InvestEU	3
Процедура за избор на финансов посредник	4
Предпочитани сектори и крайни получатели по Компонент 1 „Устойчива инфраструктура“ и Компонент 3 „МСП“	5
Компонент 1 „Устойчива инфраструктура“	5
Финансова структура, рисково покритие и ценови параметри	6
Компонент 1 „Устойчива инфраструктура“	6
Компонент 3 „МСП“	6
Процент на възстановяване	7
Максимални размери на финансиране съгласно режимите на държавна помощ и срок на индивидуална сделка	7
Финансиране и изграждане на портфейл	8
Продукти и ограничения	8
Подход за пренасяне на ползата от предоставената гаранция към крайните получатели	8
Капиталово третиране на гаранцията	9
Оперативно управление на гаранционния портфейл	9

Въведение

ББР проведе пазарни консултации във връзка със структурирането на гаранционни финансови инструменти по Програма InvestEU, Раздел на политика 1 „Устойчива инфраструктура“ и Раздел на политика 3 „МСП“. Среци със заинтересованите лица бяха проведени в периода от 27 май до 15 юни 2021 г.

Пазарните консултации бяха проведени с цел събиране на актуална обратна информация от широк кръг заинтересовани страни, опериращи на банковия и кредитен пазар в България. Пазарният тест има за цел, вземайки предвид нуждите и потенциала на пазарната среда, да подпомогне оптимизирането на условията и структурирането на максимално ефективни финансови инструменти.

Участници

За идентифициране на възможни групи от заинтересовани в процеса лица, включително потенциални финансови посредници (ФП), беше направен предварителен анализ. За участие в пазарния тест бяха поканени представители на банковия сектор, асоциации и други заинтересовани лица.

В пазарния тест взеха участие 6 търговски банки и две асоциации. По време на пазарните срещи участниците изразиха своите мнения и дадоха отговори на въпроси, важни за структурирането на финансовите инструменти. Част от участниците изявиха желание да изпратят допълнителна информация след провеждане на срещите, с която да бъде подпомогнат процесът по структуриране на финансовите инструменти. Голям процент от участниците изпратиха допълнителна информация чрез попълване на Въпросник по Компонент 1 и Компонент 3, предварително предоставени на интернет страницата на ББР.

Програма InvestEU

На участниците в пазарните консултации беше представена Програмата InvestEU, която е с период на действие 2021 – 2027 г., планирана като основен инструмент на ЕК за подкрепа на инвестиции и осигуряване на достъп до финансиране на ниво ЕС за стимулиране на възстановяването, екологичния растеж, заетостта и благосъстоянието в цяла Европа. Програмата InvestEU включва: Фонд InvestEU, консултантски център InvestEU (Advisory hub), както и портал InvestEU. Както Фондът InvestEU се явява приемник на ЕФСИ и настоящите централно управлявани финансови инструменти, така консултантският център замества Европейския инвестиционен консултантски център (EIAH) и настоящите централизирани инициативи за техническа помощ и съответно порталът InvestEU е приемник на портала за европейски инвестиционни проекти.

Фондът InvestEU е пазарно-ориентиран и насочен към търсенето инструмент, със силен акцент върху приоритетните политики на ЕС. Функционира посредством следните четири компонента на политиката, фокусирайки се върху инвестиции с добавена стойност за ЕС:

- ❖ *Устойчива инфраструктура*
- ❖ *Научни изследвания, иновации и цифровизация*
- ❖ *МСП*
- ❖ *Социални инвестиции и умения*

Програмата InvestEU е основен елемент и от плана на Европейския съюз за възстановяване за Европа, насочена към осигуряване на дългосрочно финансиране на предприятията и за подпомагане на политиките на ЕС за възстановяване от дълбока икономическа и социална криза.

Участниците в консултациите придобиха яснота относно формата на подкрепа по програма InvestEU чрез бюджетна гаранция при поискване, предоставена от бюджета на Съюза. Гаранцията от ЕС се предоставя на партньорите по изпълнение като неотменима и безусловна гаранция, с цел покриване на риска на различните видове финансови инструменти.

Целта на програма InvestEU е да се мобилизират публични и частни инвестиционни операции в рамките на ЕС за справяне с пазарните неуспехи и инвестиционния недостиг.

ББР, в качеството ѝ на **потенциален партньор** по изпълнението на програма InvestEU в България, ще извърши избор на **финансови посредници**.

Процедура за избор на финансов посредник

По време на срещите бяха проследени основните стъпки за избор на финансов посредник. За участниците стана ясно, че ББР като потенциален партньор по изпълнение на програмата InvestEU, спазвайки принципите на прозрачност и равно третиране, ще проведе конкурентна и недискриминационна процедура съгласно вътрешните си правила (публикувани на интернет страницата на банката) в съответствие с Финансовия регламент (ЕС 1046/2018) със следните етапи:

- Проверка на съответствие с предварително определени формални критерии, вкл. липса на основания за отстраняване и за съответствие с изискванията за допустимост на финансовите посредници;
- Оценка на финансовия и оперативен капацитет на кандидатите, включително и провеждане на изследване и анализ (due diligence);
- Оценка на портфейла, който ще бъде създаден в изпълнение на финансовия инструмент;
- Преговори и класиране;
- Сключване на договори;

В тази връзка, двама от участниците изразиха желание при възможност да се разгледа възможността за облекчаване на процедурата за финансови посредници, които имат текущи споразумения с ББР по други програми, при които критериите и изискванията за ФП

съвпадат с условията по програмата InvestEU. ББР изрази също желание за максимално облекчаване на процеса при възможност.

Предпочитани сектори и крайни получатели по Компонент 1 „Устойчива инфраструктура“ и Компонент 3 „МСП“

Компонент 1 „Устойчива инфраструктура“

В допълнителната информация, предоставена от участниците в пазарните консултации, става ясно, че голям процент от тях проявяват интерес както към сектор „Води“, така и към сектор „Отпадъци“, въпреки мнението им, че и двата сектора са нишови и доста рискови и представлява трудност за тях да влязат в детайли по сектори.

Двама от участниците изразиха интерес към зелената икономика и проекти на предприятия в областта на екологичното управление на ресурсите.

Един от потенциалните финансови посредници прояви заинтересованост към предоставянето на финансиране за преработката на полипропилен и съответно подмяната на оборудване от този тип за преработка на отпадъци.

Компонент 3 „МСП“

Потенциалните финансови посредници проявяват интерес към изброените сектори и крайни получатели съгласно Компонент 3, но отделните участници са фокусирани към няколко сектора, а именно:

- Прилагане на зелени технологии или съответно предлагане на зелени продукти (услуги) от предприятията;
- Интернационализация, подобряване на логистичните и комуникационните системи; обмен на технологии и know how;
- Предприятия с висок растеж;
- Въвеждане на нови или подобряване на съществуващите технологии, продукти, процеси и/или организационни модели на предприятията.

Двама от участниците изявиха желания за финансиране на по-уязвими групи (стартиращи компании и управлявани от жени компании). Другите участници са по-консервативни в тези сектори или нямат достатъчно натрупан опит. При финансирането на стартиращи компании повечето участници са предпазливи при разглеждането на такива кредити и съответно на повечето изискването е минимум една завършена финансова година. За да бъдат приемливи за финансиране, съгласно вътрешните им кредитни правила, като стандартни условия се разглеждат от 2 до 3 завършени финансови години.

С помощта на предоставената **гаранция от ББР** потенциалните финансови посредници изразиха мнение, че ще имат възможност да финансират по-рискови и по-уязвими групи крайни получатели.

По време на пазарните консултации стана ясно за участниците, че няма да има разбивка на лотове в търговете по различните инструменти, а ще представлява лимит, определен въз основа на предложението на всеки отделен финансов посредник. Финансовият посредник ще финансира крайни получатели при определени условия до изчерпване на заявления лимит.

Финансова структура, рисково покритие и ценови параметри

Компонент 1 „Устойчива инфраструктура“

- Финансова структура
 - Предложената от ББР многостранна договорна структура на половината от участниците се стори интересна. При предоставената допълнителна информация става ясно, че двама от участниците са посочили предпочитания към тази структура, посочвайки, че страните по изградената структура следва да определят администратор на платформата и от форум, съставен от представители на всяка от страните по договорната структура, да се взема решение за финансиране на съответна сделка.
 - Всички потенциални финансови посредници изразяват интерес към стандартна портфейлна гаранция. При стандартната портфейлна гаранция и при многостранна договорна структура ФП следва да създаде нов портфейл от кредитни сделки, по който ББР ще предостави банкова гаранция. По време на консултациите участниците изразиха мнение, че 70% покритие на гаранцията на индивидуална основа с 30% таван на загубите, както и 80% на индивидуална основа с 30% таван за загуба са удачни варианти за тях. След представяне на допълнителна информация (попълнени въпросници) става ясно, че тези предпочитания са променени на 70%/80% покритие на индивидуална основа, без наличието на таван на загубите.
- Ценови параметри – участниците изразиха очакване таксата за издаване на гаранцията да зависи от покритието на риска и се обединиха около следните параметри:
 - При 80% покритие на гаранцията на индивидуална основа, без таван на загубите, цената, която смятат за справедлива, е в рамките на 0.3% или да няма такса за издаване.
 - При 80% покритие на гаранцията на индивидуална основа и 30% таван на загубите, цената която смятат за справедлива е 0.15%.

Компонент 3 „МСП“

- Финансова структура

- Всички участници в пазарните консултации проявиха интерес към стандартната портфейлна гаранция като финансов инструмент. Участниците изразиха мнение, че добре би било да се допуска разделяне на подлимита на общата експозиция основно заради цената по гаранцията, тъй като ценовите нива на пазара в сегмент МСП са доста ниски към настоящия момент. Представителите приеха направеното предложение от ББР за одобряване на един лимит към съответен участник, разделен на различни под-лимита с възможности за различни рискови покрития (с/ без таван на загубите).
- Всички участници в допълнителната информация са посочили 80% покритие на индивидуална основа, с 35% - 50% таван на загубите. Половината от участниците дори са посочили, че не желаят таван на загубите, след като по време на консултациите приеха като работим вариант за тях при приемливо покритие на индивидуална основа. Другата половина от участниците държат финансовият инструмент да има таван на загубите, защото липсата на такъв би изкривил в значителна степен пазара.
- Ценови параметри
 - При 80% покритие на гаранцията на индивидуална основа, между 30% и 50% таван на загубите, цената, която смятат за справедлива, е в диапазона 0.15% - 0.40%. По време на срещите размерът на таксата, който посочиха участниците беше в интервала 0.35% - 0.55%.
 - При 50% покритие на гаранцията на индивидуална основа, без таван на загубите, цената, която могат да платят е до 0.35%, а някои участници отново изразиха желание за липса на такса за издаване.

Процент на възстановяване

Половината от представителите на потенциалните финансови посредници покрепят предложението от ББР за прилагане на предварително определен процент на възстановяване (recovery rate) като в този случай от всяко дължимо плащане от страна на ББР по гаранцията ще се приспаднат определени предварително проценти, съотносими към историческите нива на възстановяване по кредитите на дадена институция. Те биха се възползвали от опцията с предварително определения процент, който ще бъде обект на бъдещи преговори в рамките на процедурата за избор.

Максимални размери на финансиране съгласно режимите на държавна помощ и срок на индивидуална сделка

- По Компонент 1 „Устойчива инфраструктура“ – Участниците смятат, че в този сегмент размера на финансирането следва да е в интервала 7.5 млн. евро до 15 млн. евро. Само един от участниците прояви интерес във финансиране с лимит до 100 млн. евро.

- По Компонент 3 „МСП“ – Мнозинството потенциални посредници бяха на мнение, че максимален размер на кредит до 7.5 млн.евро е задоволителен за предприятия в този сегмент.

В допълнение, повечето потенциални ФП са съгласни с максималната продължителност на индивидуална допустима сделка – до 180 месеца по Компонент 1 и до 120 месеца по Компонент 3. Участниците са на мнение, че периодът за генериране на нов портфейл до 2027 г. е напълно достатъчен за постигане на целите на инструментите.

Финансиране и изграждане на портфейл

- По Компонент 1 „Устойчива инфраструктура“ – само участвалите в консултациите потенциални финансови посредници биха могли общо да изградят в сектор „Води“ нов портфейл от кредитни сделки до 85 млн. лева, а за сектор „Отпадъци“ – до 200 млн. лева за приблизително срок от 5 години.
- По Компонент 3 „МСП“ – Посоченият потенциален размер на портфейл, който само участвалите в консултациите потенциални финансови посредници биха могли общо да изградят, е в размер на 1 350 млн. лв. за приблизително срок от 5 години.

Продукти и ограничения

Във връзка с предложените форми на финансиране, половината от потенциалните ФП бяха на мнение, че изброените видове кредити са изчерпателни и достатъчни за изпълнението на финансовите инструменти по Компонент 1 и Компонент 3. Част от участниците заявиха интерес към факторинга като форма на финансиране, но след направено запитване до ЕК от страна на ББР се установи че ЕК изразява резерви относно приложимостта на факторинга по програмата и като цяло не намира аргументи за включването му в допустимите сделки.

Съществени ограничения в политиката на ФП, които да противоречат на целите на инструментите не бяха идентифицирани на този етап. Голяма част от участниците споделиха, че нямат пряко приложими ограничения към финансовите инструменти, с изключение на един от участниците, който заяви, че съгласно рисковата политика на представяваната от него банка се предоставят кредити със 100% LTV обезпеченост.

Подход за пренасяне на ползата от предоставената гаранция към крайните получатели

Прехвърлянето на ползата от гаранцията е да предложи възможно най-облекчени условия за КП, които при равни други условия не биха имали възможност да получат кредит. За тази цел на участниците бяха представени възможните форми за пренасяне на ползата от гаранцията към крайните получатели като:

- Понижаване на лихвения процент;

- Понижаване на изискванията за обезпеченост;
- Комбинация от намаление на лихвен процент и изискване за обезпеченост.

По време на срещите от пазарния тест участниците споделиха, че биха могли да прехвърлят ползата от гаранцията в частта при обезпеченията. При намаляването на лихвата са доста ограничени, тъй като към настоящия момент лихвените нива за КП са доста ниски на пазара и не позволяват намаления, отчитайки цената на ресурса и административните разходи. В допълнение, потенциалните ФП биха искали да имат възможност да избират метода на пренасянето на ползата от инструмента към КП на база на индивидуален случай.

Капиталово третиране на гаранцията

Във връзка с регулаторното третиране на издаваната от ББР гаранция в полза на финансовите посредници, се очаква намаление на капиталовите изисквания за финансовите посредници, което е предмет на обсъждане с БНБ.

Оперативно управление на гаранционния портфейл

По време на срещите от пазарния тест се обсъди с участниците периодичното отчитане и мониторинг на изградения портфейл по финансовия инструмент. Поради значителната административна тежест, представителите на банките изразиха желанието за електронно отчитане и представяне на необходимите документи. Стана ясно, че все още се изяснява този въпрос с ЕК като ББР ще се постарее да постигне максимално облекчение за финансовите посредници при възникнала възможност.